

Priručnik o prigovoru savjesti za mlade

**BUDUĆNOST
BEZ ROKA:
TVOJ VODIČ KROZ
PRIGOVOR SAVJESTI**

**Priručnik
o prigovoru savjesti
za mlade**

**BUDUĆNOST BEZ ROKA:
TVOJ VODIČ KROZ PRIGOVOR SAVJESTI**

Impressum

ZA UREDNIKA I IZDAVAČA

Josip Miličević

AUTORI

Mreža mladih Hrvatske
Centar za mirovne studije

GODINA IZDANJA

2026.

DIZAJN

ACT Printlab d.o.o.

ISBN

978-953-7805-47-0

**IMPACT
4VALUES**

Sufinancira
Europska unija

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

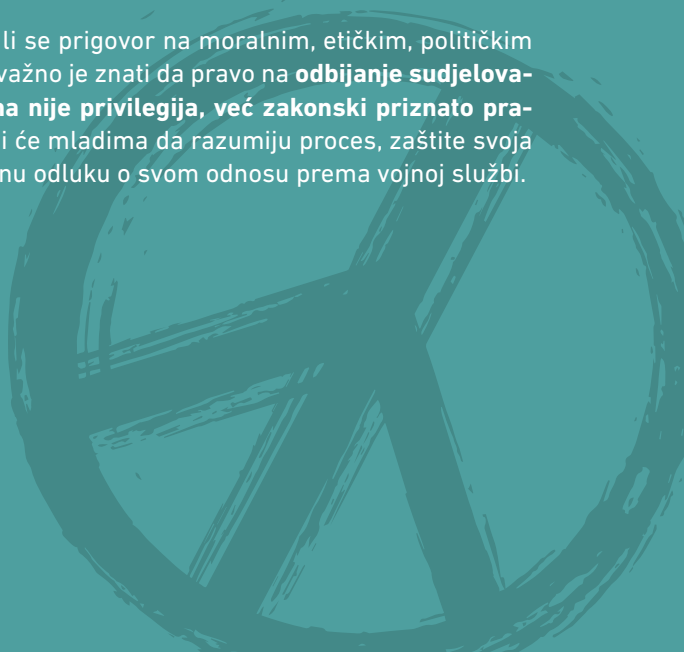
Program Impact4Values sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Uvod

Ovaj priručnik izrađen je kako bi mladima pružio jasne i točne informacije o **pravu na prigovor savjesti na nošenje oružja**, njihovim mogućnostima i koracima koje mogu poduzeti kako bi ostvarili to pravo. Sada kad je obvezni vojni rok ponovno postao naša stvarnost, mnogi se pitaju kako mogu zaštititi svoja uvjerenja, pridonijeti miru na način da odbiju nositi i upotrebljavati oružje i odabrati ne sudjelovati u militarizaciji društva. Prigovor savjesti jedno je od temeljnih prava svakog pojedinca, zagarantirano kako Ustavom Republike Hrvatske, tako i međunarodnim pravnim dokumentima.

Mnogi mladi nisu upoznati s ovim pravom, proceduralnim zahtjevima ili potencijalnim preprekama s kojima se mogu suočiti. Zbog toga je cilj ovog priručnika **pružiti praktične informacije i konkretne korake** koji će pomoći svakome tko želi uložiti prigovor savjesti na nošenje oružja. Osim toga, u priručniku se nalaze **predložci zahtjeva, informacije o pravnim osnovama te savjeti za komunikaciju s institucijama** kako bi se pojedincima olakšalo ostvarenje ovog prava.

Neovisno o tome temelji li se prigovor na moralnim, etičkim, političkim ili vjerskim uvjerenjima, važno je znati da pravo na **odbijanje sudjelovanja u vojnim strukturama nije privilegija, već zakonski priznato pravo**. Ovaj priručnik pomoći će mladima da razumiju proces, zaštite svoja prava i donesu informiranu odluku o svom odnosu prema vojnoj službi.

Što je prigovor savjesti?

Prigovor savjesti je osobni i moralni čin odbijanja izvršavanja određene obveze – u ovom slučaju vojne službe – **zbog dubokih uvjerenja koja proizlaze iz etičkih, moralnih, vjerskih ili filozofskih razloga**. To pravo omogućava pojedincima da ostanu vjerni svojim uvjerenjima, čak i kad su u suprotnosti s državnim zahtjevima.

Povijesno gledano, prigovor savjesti se razvijao kao način na koji su ljudi izražavali otpor prema obvezama koje su smatrali neetičnima. Još od davnih vremena, pojedinci su odbijali nositi oružje ili sudjelovati u vojnim sukobima iz religijskih i mirotvornih uvjerenja. Danas je pravo na prigovor savjesti prepoznato u mnogim državama i međunarodnom pravu kao temeljno ljudsko pravo.

Zašto je prigovor savjesti važan?

Pravo na prigovor savjesti je duboko povezano sa **slobodom mišljenja, uvjerenja i osobne autonomije**. U demokratskim društvima, sloboda savjesti je ključan element individualnih prava i zaštite od prisile države.

Odbijanje služenja vojnog roka zbog savjesti nije znak slabosti ili neposlušna, već izraz dosljednosti i osobne odgovornosti prema vlastitim uvjerenjima.

Osim individualnog značaja, prigovor savjesti ima i širi društveni utjecaj. Omogućava društvima da prepoznaju i uvažavaju različite vrijednosti i uvjerenja te da izbjegnu prisilne mjere koje bi mogle narušiti temeljna ljudska prava. Kada pojedinci imaju mogućnost izabrati nenasilne oblike služenja društvu, jača se koncept mirotvorstva i građanske odgovornosti.

Iako je pravo na prigovor savjesti zajamčeno, stvarna praksa njegova ostvarivanja može biti izazovna. U nekim državama, osobe koje se pozivaju na prigovor savjesti suočavaju se s društvenom osudom, birokratskim preprekama ili čak pravnim sankcijama. Zbog toga je važno da mladi budu informirani o svojim pravima i načinima njihove zaštite.

Poseban je izazov da institucije kojima je u interesu da je čim više osoba spremno za vojsku vjerojatno neće mladima pružiti potpune i jasne informacije o njihovim mogućnostima kada ih pozovu na služenje vojnog roka. Upravo zato ovaj priručnik nastoji osigurati točne, pravno utemeljene i jasne informacije, kako bi mladi mogli donijeti informirane odluke i učinkovito zaštititi svoja prava.

U Hrvatskoj je krajem 2025. godine ponovno uveden obvezni vojni rok, a način na koji je prigovor savjesti definiran, odnosno način na koji je predviđeno civilno služenje kao alternativa vojnom, duboko su nepravedne te potencijalno i diskriminatorne, na što smo, zajedno s drugima, uključujući Pučku pravobraniteljicu, upozoravali dok su izmjene zakona bile u fazi javnog savjetovanja. Stoga je ovaj priručnik osmišljen kao alat za razumijevanje, informiranje i osnaživanje mladih u zaštiti svojih prava.

U narednim poglavljima detaljno ćemo objasniti pravni okvir, postupak ostvarivanja prigovora savjesti te načine na koje se mladi mogu aktivno uključiti u obranu ovog prava.

Povijesni razvoj prigovora savjesti

Prigovor savjesti nije nov pojam – on se javlja kroz povijest u različitim društvima i kontekstima. U antičkom Rimu, neki su pojedinci odbijali vojnu službu iz vjerskih razloga. Tijekom reformacije i kasnijih razdoblja, mirotvorni pokreti poput kvekerskog pokreta snažno su zagovarali pravo na nenasilje i odbijanje ratnih obveza. U suvremenoj povijesti, pravo na prigovor savjesti postalo je priznatije tijekom 20. stoljeća, posebno nakon Drugog svjetskog rata i razvoja međunarodnih ljudskopravaških normi. Danas, većina demokratskih država priznaje ovo pravo i osigurava alternativne načine služenja društvu.

Danas, prigovor savjesti ima različite oblike i pojavljuje se u više područja od same vojne službe. U mnogim državama osobe koriste prigovor savjesti kako bi odbile sudjelovati u vojnim operacijama ili sudjelovati u određenim industrijama (npr. u proizvodnji i razvoju oružja ili drugim djelatnostima povezanim s vojnom industrijom). U demokratskim društvima, prigovor savjesti otvara mogućnost ljudima da ostanu vjerni svojim uvjerenjima i štite ih od prisile na djelovanje koje im je neprihvatljivo.

Prigovor savjesti i društvene posljedice

Iako je pravo na prigovor savjesti zakonski priznato, osobe koje ga koriste mogu se suočiti s različitim izazovima:

- » **Društvena osuda** – Prigovarači savjesti nerijetko se susreću s kritikama ili etiketiranjem kao osobe koje izbjegavaju odgovornost.

- » **Administrativne prepreke** – Neke države otežavaju proceduru prigovora savjesti kako bi obeshrabrile pojedince od korištenja ovog prava.
- » **Pravne posljedice** – U određenim državama, osobe koje koriste pravo na prigovor savjesti mogu biti kažnjene ili prisiljene na produženu civilnu službu.

Unatoč tim izazovima, prigovor savjesti ostaje važan mehanizam zaštite individualnih sloboda i promicanja mirotvornih vrijednosti. U sljedećim poglavljima objasniti ćemo kako konkretno ostvariti pravo na prigovor savjesti u Hrvatskoj.

Pravna osnova

U Republici Hrvatskoj pravo na prigovor savjesti u vojnoj službi zagarantirano je najvišim pravnim aktom - Ustavom RH, odnosno stavkom 2. članka 47. Ustava:

Dopušten je prigovor savjesti onima koji poradi svojih vjerskih ili moralnih nazora nisu pripravni sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u oružanim snagama. Te su osobe obvezane ispunjavati druge dužnosti određene zakonom.

Ova je odredba usko povezana i s člankom 40. Ustava koji jamči slobodu savjesti i vjeroispovijedi, a osobito „slobodno javno očitovanje vjere ili drugog uvjerenja“.

Zakoni koji proizlaze iz Ustava detaljnije reguliraju ovo pravo, osobito u kontekstu drugih dužnosti koje osobe s prigovorom savjesti moraju

ispunjavati. Među kojima je najvažniji Zakon o obrani¹ koji u članku 24. regulira mogućnost za prigovor savjesti. On propisuje da je prigovor savjesti moguć “osobama koje zbog svojih vjerskih ili moralnih nazora nisu pripravne sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u Oružanim snagama” te da su osobe s prigovorom savjesti “obveznici civilne službe”. Civilna služba predstavlja oblik služenja koji nije vojni i ne uključuje sudjelovanje u vojnoj obuci ili korištenje oružja. **Nadležni područni odjel za poslove obrane dužan je pri uvođenju u vojnu evidenciju osobe upoznati s pravom da na temelju prigovora savjesti mogu tražiti civilnu službu** (članak 24.a stavak 1.).

Civilna služba kao zamjena za vojno služenje

Ako tvoj prigovor savjesti bude prihvaćen, bit ćeš pozvan na civilnu službu. Civilna služba ti omogućuje osposobljavanje u područjima koja su društveno nužna kod bilo kakvih elementarnih ili drugih ugroza.

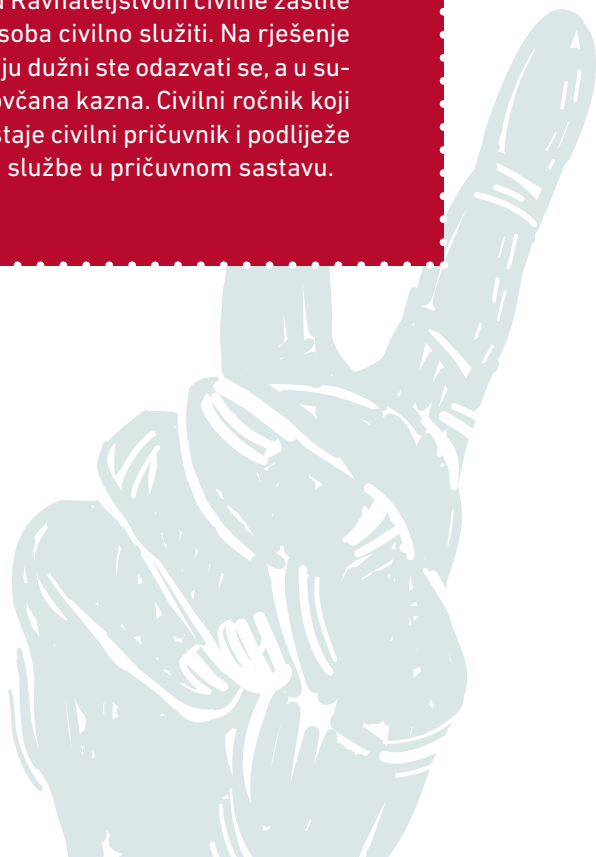
Civilna služba podrazumijeva osposobljavanje za obavljanje temeljnih zadaća u sustavu civilne zaštite u trajanju od tri mjeseca. Prema tom modelu, osobe se na obuci osposobljavaju za **pružanje pomoći stanovnicima u slučaju bilo kakvih prirodnih katastrofa, poput potresa i poplava, različitih ugroza, velikih nesreća ili u ratu**. Civilna obuka pokriva sljedeće specijalnosti: traganje i spašavanje iz ruševina, traganje i spašavanje u

¹ Zakon o obrani (NN 73/2013, 75/2015, 27/2016, 110/2017, 30/2018, 70/2019, 155/2023, 136/2025)

poplavama, kemijsku, biološku, radiološku i nuklearnu zaštitu te zbrinjavanje u sustavu civilne zaštite.

Iznimno, prema drugom predviđenom modelu, služba se može obavljati i u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, u području **protupožarne i civilne zaštite, zaštite i unaprjeđenja okoliša, komunalnog gospodarstva te održavanja javnih cesta**. U tom slučaju, služenje traje četiri mjeseca. Civilna služba traje duže od vojne, slabije je plaćena i ne ulazi u staž - što je nepravedno budući da se radi o zahtjevnim zadaćama koje su nužne kad je najpotrebnije.

Nakon što uložiš prigovor savjesti, MUP će donijeti rješenje u kojem će odrediti prema kojemu od ova dva modela (tromjesečni pod Ravnateljstvom civilne zaštite ili četveromjesečni) će osoba civilno služiti. Na rješenje MUP-a o civilnom služenju dužni ste odazvati se, a u suprotnom je propisana novčana kazna. Civilni ročnik koji dovrši civilnu službu postaje civilni pričuvnik i podliježe obvezi obavljanja civilne službe u pričuvnom sastavu.

Također, i prema međunarodnim dokumentima čija je potpisnica, Republika Hrvatska je obvezna omogućiti prigovor savjesti za osobe koje iz vjerskih ili moralnih razloga odbijaju vojnu službu. Članak 9. Europske konvencije o ljudskim pravima koji štiti slobodu misli, savjesti i vjeroispovijesti kroz praksu Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) zaštitio je prigovor savjesti za vojno služenje. Konkretno, smatra da se „*protivljenje vojnoj službi, kada je motivirano ozbiljnim i nepremostivim sukobom između obveze služenja u vojsci i osobne savjesti ili duboko i iskreno državnih vjerskih ili drugih uvjerenja, smatra uvjerenjem ili vjerovanjem dovoljne snage, ozbiljnosti, kohezije i važnosti da zaslužuje jamstva iz Članka 9.*“², no navedeno se mora procjenjivati na svakom pojedinom slučaju.

Povelja Europske Unije o temeljnim pravima u članku 10. kojim se garantira sloboda mišljenja savjesti i vjeroispovijedi, izričito prepoznaje i prigovor savjesti na razini Unije „u skladu s nacionalnim zakonima koji uređuju ostvarivanje tog prava“.

Navedeno znači da je nužno da pravo na prigovor savjesti bude zagarantirano u svim državama članicama EU, no način na koji će to pravo biti uređeno ovisi o nacionalnom zakonodavstvu.

² Europski sud za ljudska prava, Bayatyan protiv Armenije (zahtjev br. 23459/03), para. 110.

Kako ostvariti pravo na prigovor savjesti?

Tijek postupka

- » **Uvođenje u vojnu evidenciju:** Osobe koje u tekućoj kalendarskoj godini navršavaju 18 godina uvode se u vojnu evidenciju. To je administrativni postupak kojim se evidentiraju osobe koje imaju vojnu obvezu.
- » **Procjena sposobnosti za vojnu službu:** Nakon uvođenja u vojnu evidenciju možeš dobiti poziv na procjenu sposobnosti za vojnu službu. Taj postupak obično uključuje liječnički pregled i druge provjere kojima se utvrđuje jesi li sposoban za služenje vojnog roka.
- » **Ulaganje zahtjeva za civilnu službu na temelju prigovora savjesti:** Niže su navedene upute za ulaganje zahtjeva.

Potrebni dokumenti i rokovi

Iako bi se prigovor savjesti mogao uputiti u bilo kojem trenutku, Zakon propisuje kako ga možeš podnijeti **nakon što prođeš postupak procjene sposobnosti za vojnu službu**. Zahtjev također mogu podnijeti i osobe koje su već ročnici ili pričuvnici, ako zbog svojih uvjerenja ne žele sudjelovati u vojnoj službi.

Za podnošenje zahtjeva potrebni su ovi dokumenti:

- » **Ispunjen CZS obrazac**³ (zahtjev za civilnu službu temeljem prigovora savjesti) - moguće ga je i osobno preuzeti u nadležnom odjelu za poslove obrane, gdje će plavi dio obrasca biti već unaprijed popunjen tvojim podacima, no naravno možeš ih popuniti i sam.

Obrascu možeš pristupiti i preko QR koda:

Također, ako trebaš pomoć sa sastavljanjem zahtjeva, obrati nam se;

- U zahtjevu trebaš navesti da želiš ostvariti pravo na prigovor savjesti i opisati vjerske i/ili moralne razloge (može biti jedno ili oboje) zbog kojih imaš prigovor savjesti - odnosno zbog kojih ne možeš sudjelovati u vojnoj službi, odnosno nositi i rukovati oružjem te nastoj da opis bude detaljan, osoban i uvjerljiv.
- » **Svjedodžba** o završenoj srednjoj školi **ili potvrda** da pohađaš srednju školu;
- » Dokaze o stečenim vještinama i kompetencijama (npr. u području zaštite i spašavanja, protupožarne zaštite i pružanja prve pomoći) - ako imaš takve dokaze;
- » Uputno je priložiti i potvrdu MUP-a o neposjedovanju oružja, odnosno dokaz da nisi vlasnik oružja, koju dobiješ u policijskoj upravi nadležnoj za tvoje boravište ili prebivalište.

Naglašavamo da je, prema važećem zakonu, u zahtjevu potrebno i **objasniti svoje vjerske i/ili moralne razloge** zbog kojih ne želiš sudjelovati u vojnoj službi ili koristiti oružje. Zakon navodi da ti razlozi trebaju biti **“uvjerljivi”**. Važno je napomenuti da ranije nije bilo potrebno posebno obrazlagati razloge za prigovor savjesti, te je bilo dovoljno označiti radi

³ Možeš ga preuzeti ovdje: <https://www.cms.hr/kako-uloziti-prigovor-savjesti-na-nosenje-oruzja/>.

li se o vjerskim i/ili moralnim razlozima. Novi zakon uvodi **obvezu dodatnog objašnjenja**, ali **ne propisuje jasne kriterije** prema kojima će se procjenjivati jesu li razlozi “uvjerljivi”, a dodatno propisani kriteriji ne postoje. Zbog toga nije potpuno jasno kako će se taj dio zakona primjenjivati u praksi.

Procedura obraćanja nadležnim institucijama

- » Nakon što ste ispunili i prikupili sve potrebne dokumente, odnesite ih u **Područni odjel za poslove obrane** (odnosno na adresu odakle vam je stigao poziv). **Nadležni područni odjel je onaj od kojeg si dobio poziv**, te ondje i podnosiš zahtjev za civilnu službu zbog prigovora savjesti - a određen je prema tvojoj adresi prebivališta. Primjerice, Područni odjel za poslove obrane Zagreb – Jug nadležan je za one koji imaju prebivalište u Novom Zagrebu, Velikoj Gorici i Jastrebarskom. Ovdje⁴ možeš vidjeti popis područnih odjela, kao i njihove kontakte.
 - Preporučljivo je da zatražite urudžbirani primjerak ili potvrdu o primitku, kako biste imali dokaz da ste predali zahtjev. Odnosno, možete napraviti kopiju zahtjeva te zatražiti da Područni odjel za poslove obrane ovjeri kopiju kao dokaz o predaji zahtjeva.
 - Dokumentaciju je moguće poslati i poštom, ali u tom slučaju svakako koristite **preporučenu pošiljku s povratnicom**.

Nakon što zaprimi zahtjev, područni odjel ga zajedno s priloženom dokumentacijom prosljeđuje tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu, a to je Ministarstvo unutarnjih poslova. Ono donosi odluku na prijedlog posebnog povjerenstva.

⁴ Područni odjeli za poslove obrane: <https://www.morh.hr/podrucni-odjeli-za-poslove-obrane/>

Povjerenstvo za civilnu službu koje radi pri MUP-u nadležno je za razmatranje zahtjeva i donošenje odluke, a dužno je riješiti zahtjev u roku od 30 dana od dana kada je podnesen sa svim potrebnim dokumentima.

Povjerenstvo može odbiti tvoj prigovor savjesti odnosno zahtjev za civilno služenje. To će vam MUP javiti putem pismenog rješenja, a protiv tog rješenja možete **pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom**, koji je dužan odlučiti u roku od 90 dana.

Zakon propisuje nekoliko situacija u kojima se zahtjev može odbiti:

- » ako je **pravomoćnom presudom utvrđeno** da je podnositelj zahtjeva počinio kazneno djelo **uz uporabu oružja**
- » ako **podnositelj posjeduje oružje**, osim u slučaju kada ima izdan **oružni list za držanje oružja kao uspomene**
- » ako podnositelj zahtjeva **nije naveo traži li civilnu službu zbog vjerskih ili moralnih nazora**, a to nije učinio ni nakon što ga nadležno tijelo pozove da dopuni zahtjev.

Ako bi zahtjev bio odbijen **zbog nekog drugog razloga**, preporučuje se svakako iskoristiti **pravo na pokretanje upravnog spora**. U takvoj situaciji može biti korisno potražiti pomoć, primjerice od **autora ovog priručnika, organizacija civilnog društva, pravnih stručnjaka ili odvjetnika**, kako bi se smanjila mogućnost proizvoljnog ili nepravednog odlučivanja.

Smjernice za prijavu prigovora savjesti

Pripremiti dokumente:

- Ispunjen CSZ obrazac (zahtjev za civilnu službu temeljem prigovora savjesti)
 - Kopija zahtjeva (koju treba ovjeriti Područni odjel za poslove obrane)
 - Svjedodžba o završenoj srednjoj školi ili potvrda da pohađaš srednju školu
 - Dokaze o vještinama ili kompetencijama koje posjeduješ (ako takve dokaze imaš)
 - Uputno i potvrda MUP-a o neposjedovanju oružja
-
- » Otići u nadležni Područni odjel za poslove obrane ili poslati preporučeno s povratnicom.
 - » Čekati 30 dana na odluku.
 - » U slučaju upute Povjerenstva za dopunu – dopuniti zahtjev.
 - » U slučaju negativne odluke – pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom.
 - » Čekati 90 dana do odluke Visokog upravnog suda.

Koga za što kontaktirati?

- » **Ministarstvo obrane, područni odjeli za poslove obrane** – za informacije o vojnoj službi i mogućnostima za prigovor savjesti.
- » **Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo civilne zaštite** – za informacije o civilnom služenju.
- » **Udruge za ljudska prava, pravobraniteljstva i pravni stručnjaci** – za informacije i pravnu podršku u podnošenju prigovora savjesti i ulaganju tužbe.

Savjeti za komunikaciju s institucijama i obranu svojih prava

- » Prilikom podnošenja zahtjeva ili komunikacije s institucijama, budi jasan u vezi s razlozima za prigovor savjesti.
- » Svaki dopis šalji preporučeno s povratnicom kako bi imao dokaz o predaji i primitku.
- » Ako dođe do odbijanja zahtjeva, nemoj oklijevati uložiti tužbu i tražiti dodatnu pravnu podršku.
- » Ako imate pitanja u vezi s postupkom, slobodno se obrati pravnim savjetnicima ili organizacijama koje se bave ljudskim pravima (vidi poglavlje 5).

Organizacije i institucije koje pružaju (pravnu) podršku i savjetovanje

Uz formalne institucije, veliku ulogu u zaštiti prava na prigovor savjesti i informiranju mladih imaju organizacije civilnog društva. Ove organizacije pružaju **pravne savjete i informacije, zagovaračke aktivnosti i edukacije** kako bi mladima omogućile ostvarivanje njihovih prava.

Centar za mirovne studije (CMS)

- » **Web:** www.cms.hr
- » **E-mail:** cms@cms.hr
- » **Telefon:** +385 (0)91 3300 181

CMS se aktivno bavi **mirotvornim inicijativama, pravnom podrškom i zagovaranjem prava na prigovor savjesti**. Također provodi edukacije o nenasilju i alternativama militarizaciji društva.

Mreža mladih Hrvatske (MMH)

- » **Web:** www.mmh.hr
- » **E-mail:** info@mmh.hr

MMH se bavi pravima mladih i zagovaranjem **prava na slobodan izbor i političku participaciju mladih**. Aktivno sudjeluje u kampanjama protiv militarizacije društva te zagovara prava na prigovor savjesti.

Inicijativa mladih za ljudska prava (YIHR)

- » **Web:** www.yihr.org
- » **E-mail:** info@yihr.org

YIHR se bavi zaštitom ljudskih prava i demokratizacijom društva. Njihove aktivnosti uključuju **pravnu pomoć, edukacije o ljudskim pravima i zagovaranje slobode izbora**.

Status M – Organizacija za rad s mladima

- » **Web:** www.status-m.hr
- » **E-mail:** info@status-m.hr
- » **Telefon:** +385 (0) 1 2300 447

Status M radi s mladima na **osnaživanju mirotvornih vrijednosti i suzbijanju militarizacije društva**. Fokusirani su na rad s mladima u zajednici kroz edukacije i javne kampanje.

Uz navedene organizacije, pravnu pomoć i savjetovanje mogu pružiti i **pravne klinike i odvjetničke udruge:**

Pravna klinika Pravnog fakulteta u Zagrebu

- » **Web:** klinika.pravo.hr
- » **E-mail:** klinika@pravo.hr
- » **Telefon:** +385 (0)1 4811 311; (0)1 4811 320; (0)1 4811 324

Pružna besplatnu pravnu pomoć studentima i građanima koji traže informacije o prigovoru savjesti.

Hrvatski pravni centar

- » **Web:** www.hpc.hr
- » **E-mail:** hpc@hpc.hr

Stručna pravna pomoć u vezi s ljudskim pravima i pravnim postupcima.

Pučka pravobraniteljica

- » **Web:** www.ombudsman.hr
- » **E-mail:** info@ombudsman.hr
- » **Telefon:** +385 1 4851 855

Pučka pravobraniteljica štiti ljudska prava i slobode u Hrvatskoj. Može pružiti opće pravne informacije, zaprimiti pritužbe građana na kršenje prava, uključujući i pravo na prigovor savjesti.

Hrvatska odvjetnička komora (HOK)

- » **Web:** www.hok-cba.hr
- » **E-mail:** besplatnapomoc@hok.hr
- » **Telefon:** +385 (0)1 6165-200

Osigurava pravnu pomoć za osobe koje nemaju financijskih sredstava za odvjetničke usluge.

Zaključak

Pravo na prigovor savjesti jedno je od temeljnih prava koje omogućava mladima da donose odluke u skladu sa svojim moralnim, etičkim i vjerskim uvjerenjima. Sada kada je ponovno uveden obvezni vojni rok, jako je važno aktivno preuzeti slobodu izbora u svoje ruke, kao i stati iza svojih uvjerenja.

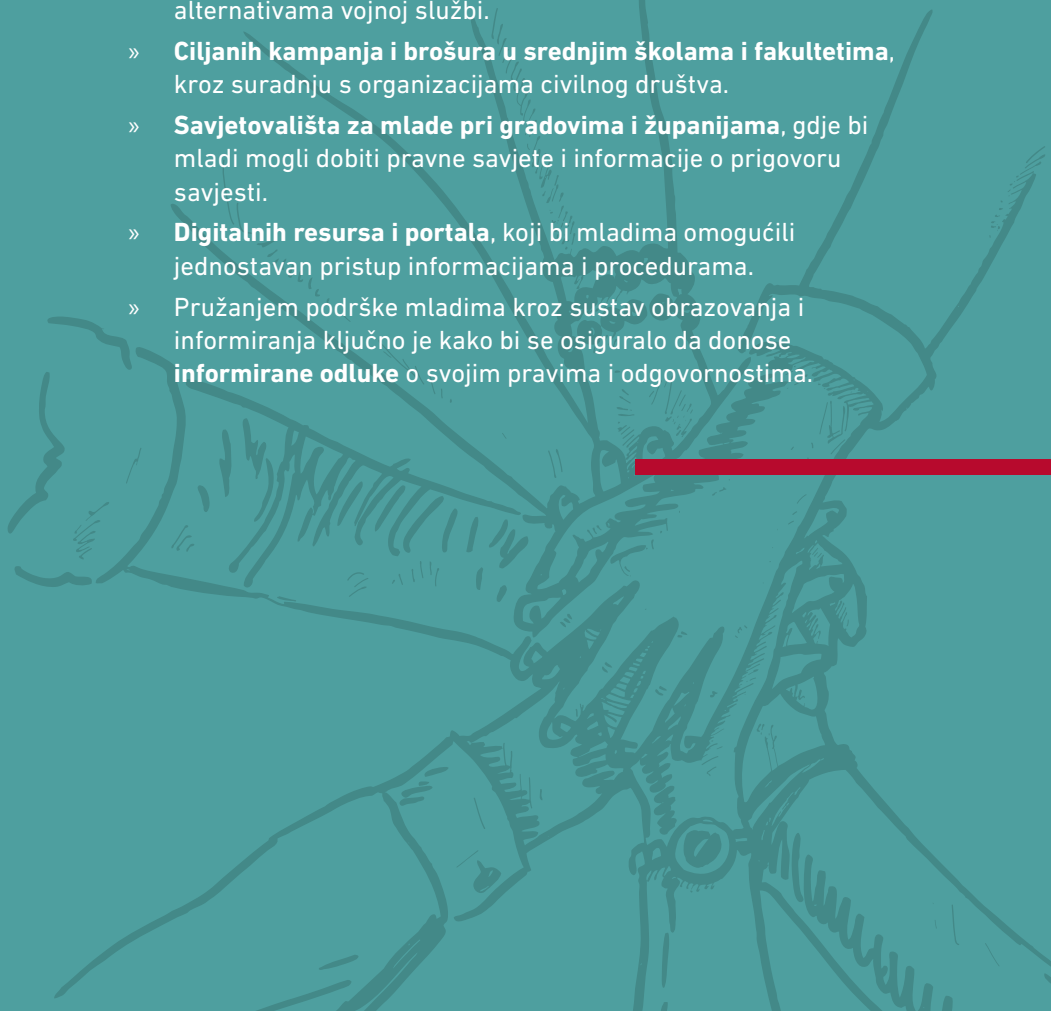
Kroz ovaj priručnik nastojali smo osnažiti mlade pružanjem jasnih i korisnih informacija o njihovim pravima, pravnim temeljima prigovora savjesti, procedurama za njegovo ostvarivanje te podršci koja im je dostupna. No, poznavanje prava samo je prvi korak. Da bi se osiguralo njegovo stvarno poštivanje i provedba, potrebna je aktivna uključenost mladih u javni diskurs, edukaciju, zagovaranje te korištenje tog prava u praksi.

O mladima u Hrvatskoj se često govori kao o pasivnoj generaciji koja nije zainteresirana za političke i društvene teme. Takva slika, međutim, zanemaruje činjenicu da mladi mogu biti pokretači promjena kada su informirani i organizirani. Pravo na prigovor savjesti i slobodu izbora neće se samo po sebi zaštititi – potrebno je aktivno sudjelovati u procesima donošenja odluka, izražavati svoje stavove i braniti vrijednosti slobode i nenasilja.

Zbog toga je ključno da se informiranje mladih o njihovim pravima sustavno integrira kroz obrazovne institucije, službene informativne kanale i organizacije civilnog društva. U školama i fakultetima potrebno je omogućiti edukaciju o pravima i građanskoj odgovornosti uključujući i pravo na prigovor savjesti kao ustavno zagantirano pravo.

Osim toga, važno je osigurati da javne institucije proaktivno informiraju mlade o njihovim pravima putem:

- » **Školskih i fakultetskih programa građanskog obrazovanja**, koji bi uključivali module o pravima, mirotvorstvu i alternativama vojnoj službi.
- » **Ciljanih kampanja i brošura u srednjim školama i fakultetima**, kroz suradnju s organizacijama civilnog društva.
- » **Savjetovališta za mlade pri gradovima i županijama**, gdje bi mladi mogli dobiti pravne savjete i informacije o prigovoru savjesti.
- » **Digitalnih resursa i portala**, koji bi mladima omogućili jednostavan pristup informacijama i procedurama.
- » Pružanjem podrške mladima kroz sustav obrazovanja i informiranja ključno je kako bi se osiguralo da donose **informirane odluke** o svojim pravima i odgovornostima.

Što možeš učiniti?

- » **Informiraj se** – Upoznaj se s pravnim temeljima i postupkom prigovora savjesti.
- » **Podijeli informacije** – Razgovaraj s prijateljima, obitelji i kolegama o ovom važnom pitanju.
- » **Prati i reagiraj** – Sudjeluj u javnim raspravama, potpisuj peticije i piši institucijama koje donose odluke.
- » **Uloži prigovor savjesti** - stani iza svojih uvjerenja i odaberi civilno služiti svojoj zajednici.
- » **Uključi se u organizacije** – Podrži udruge i inicijative koje se zalažu za slobodu izbora i ljudska prava.

Ako želiš doprinijeti zaštiti slobode izbora i pravu na prigovor savjesti, možeš se priključiti organizacijama i inicijativama koje aktivno rade na ovim temama.

Prati kampanje i događanja – Pridruži se online i offline aktivnostima koje organiziraju Mreža mladih Hrvatske, Centar za mirovne studije, Inicijativa mladih za ljudska prava i Status M.

Sudjeluj u edukacijama i radionicama – Organizacije redovito provode edukacije o građanskim pravima, zagovaranju i aktivizmu.

Prati društvene mreže i dijeli informacije – Širenjem točnih i provjerenih informacija možeš pomoći drugima da se informiraju o svojim pravima.

Pridruži se inicijativama i volontiraj – Budi dio aktivnog građanskog društva i doprinesi borbi za slobodu izbora.

Prigovor savjesti nije samo osobno pravo – to je i društvena odgovornost. Njegovo poštivanje odražava razinu demokracije, slobode i tolerancije u društvu. Zajedničkim naporima, informiranjem i angažmanom možemo osigurati da ovo pravo ne bude ugroženo, već da ostane zajamčeno za ovu i sve buduće generacije.

